

DoRa PROGRAMMI TEGEVUSE 4 JUHEND

Koostas: Katrin Kiisler

Kinnitas: Rait Toompere

Kuup: 15.04.2010

DoRaELLU VIIB SIHTASUTUS
ARCHIMEDES**EESMÄRK, KÄSITLUSALA, VASTUTAMINE**

Programmi DoRa tingimused on toodud haridus- ja teadusministri 10.06.2008 käskkirjas nr 684 Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamise” meetme „Doktoriõppe ja rahvusvahelistumise edendamine” rakendamiseks doktoriõppe ja rahvusvahelistumise programmi DoRa kinnitamise ja Sihtasutuse Archimedes programmi elluviija ülesannetesse volitamise kohta.

Käesoleva juhendi eesmärk on sätestada Kõrghariduse arenduskeskuses (edaspidi KHA või elluviija) ESF DoRa programmi tegevuse 4 *Doktorikraadiga spetsialistide arvu suurendamine läbi võimekate välisüliõpilaste kaasamise doktoriõppesse* elluviimise tingimused. ESF DoRa programmi tegevuse 4 elluviimise eest vastutab Kõrghariduse arenduskeskuse juhataja.

TEGEVUSE KIRJELDUS

Käesolevas ESF DoRa programmi tegevuse 4 juhendis toodud tingimused on heaks kiidetud haridus- ja teadusministri käskkirjaga moodustatud kõrghariduse ja teaduse rahvusvahelistumise juhtnõukogu poolt 30.09.2008 ning muudetud 11.03.2009, 17.06.2009 ja 19.03.2010.

1. Toetatavad tegevused

Toetuskeemi eesmärgiks on toetada ülikoolide aktiivset osalust rahvusvahelises teadmisteringluses, muuta ülikoole ning doktoriõpet rahvusvahelisemaks, laiendada tippspetsialistide ringi tehnoloogilistes valdkondades Eesti avaliku- ja tööstussektori jaoks ning toetada kõrge motivatsiooniga võimekate välisüliõpilaste immatrikuleerimist Eesti ülikoolide doktoriõppesse.

2. Valdkonnad ja nõuded juhendajale

Täiendavaid doktorantuuri õppekohti eraldatakse programmi DoRa partnerülikoolidele Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegias välja toodud eelisarendatavates valdkondades, milleks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, materjalitehnoloogia, keskkonnatehnoloogia, biotehnoloogia, energeetika ja tervis. Valikukomisjon võib lubada ka toetuse kasutamist mitteprioriteetses valdkondades, kuid mitte suuremas mahus kui 10% meetme kogumahust.

Täiendavaid doktorantuuri õppekohti rahastatakse positiivselt akrediteeritud õppekavadel. Doktorandi ülikoolipoolseks juhendajaks kvalifitseeruvad isikud:

- kelle juhendamisel on kaitstud vähemalt üks doktoritöö või kolm teadusmagistritööd (nn 4+2 süsteemis) viimase 10 aasta jooksul;
- kes vastab haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud sihtfinantseeritava teadusteema juhile seatavatele tingimustele;

- kes juhib või on põhitäitjaks teadusprojektis (ei nõuta DoRa programmi tegevuse 2 raames rahastatavatel ametikohtadel töötavatel professoritelt).

Ülikool tagab doktorandi doktoritööks vajaliku keskkonna. Doktorandi ja ülikoolipoolse juhendaja teadusteemad peavad olema omavahel tihedalt seotud.

3. Nõuded doktorandile

DoRa programmi raames saab ülikool võtta täiendavatele doktorantuuri õppekohtadele isikuid:

- kes ei ole Eesti Vabariigi residendid;
- kes ei ole Eestis viimase kolme aasta jooksul viibinud kokku rohkem kui üks aasta;
- kellel ei ole varasema teadustöö kogemust rohkem kui 4 aastat (arvestatakse töökogemust alates doktoriõppele ligipääsu tagava eelmise kraadi omandamise hetkest);
- kes alustavad doktoriõpinguid Eesti ülikooli juures taotluse esitamise õppeaastal.

Erandkorras on skeemi raames lubatud vastu võtta isikuid, kes on viimase kolme aasta jooksul viibinud Eestis rohkem kui ühe aasta, kui nad on sel ajal õppinud ja lõpetanud Eesti kõrgkooli magistriõppe. Kandidaadil peab olema doktoriõppele ligipääsu võimaldav haridus.

4. Stipendiumi kasutamise tingimused

Eraldatud õppekohtadel õppivad doktorandid peavad alustama õpinguid Eestis õppeaastal, milleks õppekoht on eraldatud. Õppekohta on võimalik taotleda ka doktorandile, kes on immatrikuleeritud enne täiendava õppekoha eraldamist, kuid kelle varasem Eestis viibimise aeg üldjuhul ei ületa tingimuslikku ühte aastat. Tagasiulatav rahastamine ei ole siiski võimalik.

Kõik doktorandi vastuvõtuga seotud formaalsused (sh teadmiste ja varasema kvalifikatsiooni kontroll, elamislubade kutsetega seonduv, stipendiumi väljamaksmine doktorandile jm) tuleb kanda vastuvõtval ülikoolil. Kui doktorandi õpingute ajal peaks tekkima vajadus juhendaja või teema vahetamiseks, tuleb uued valikud elluvijuga kooskõlastada.

Üldjuhul peavad doktorandid õpingute ajal viibima Eestis, va suvepuhkus, kooskõlastatud õppetööga seotud välislähetused, konverentsikülastused, semester välismaal vm. Kui doktorant viibib Eestist eemal rohkem kui 3 kuud, tuleb lähetus Sihtasutusega Archimedes kooskõlastada. Doktorantidel on õigus taotleda teisi doktorantidele suunatud riiklikke stipendiume ja preemiaid, sealhulgas Kristjan Jaagu ja DoRa programmi raames välismaal enese lühiajaliseks enesetäiendamiseks mõeldud toetusi. Õpingute ajal on doktorandil õigus taotleda akadeemilist puhkust ja õpingute lõpetamise edasilükkamist samadel alustel teiste Eestis õppivate üliõpilastega. Akadeemilise puhkuse ajal peatatakse maksed stipendiumi ja õppekoha eest.

Stipendiaadil ei ole lubatud stipendiumiperioodil kasutada teisi struktuuritoetustest makstavaid stipendiume, välja arvatud eelmises lõigus nimetatud stipendiumid.

5. Stipendiumi suuruse arvestamine

Eraldatud stipendiumist kaetakse lähetusega kaasnevad elamis- ja sõidukulud, elamisloaga kaasnevad kulud, tervisekindlustus, mobiilsusega seotud täiendavad kulud (liikuvustoetus) ning õppeteenustasu ülikoolile.

Nominaalaja kestel makstakse välisdoktorandile doktoranditoetust 6000 krooni kuus 12 kuu jooksul aastas.

Fikseeritud ühikuhinnana makstakse välisdoktorandi iga-aastane sõidutoetus kodukohta ja tagasi (toetuse kasutamise andmikis määratud sihtkoht). Ühikuhinnad on kinnitatud haridus- ja teadusministri 5. aprilli 2010. a käskkirjaga nr 256.

Lisaks kaetakse kuludokumentide alusel viisa ja elamislubadega seotud kulud (riigilõiv, ID-kaardi väljastamistasu, elamisloa kleebise lisamine passi), liikuvustoetus ning vajadusel tervisekindlustus toetusperioodil.

Liikuvustoetust võib doktorandile maksta kuni 50 000 krooni õppeaastas. Liikuvustoetust saab kasutada ainult kolme tüüpi kulude katteks:

- a. Reisikulud (sh õpingute alustamisega seotud intervjuul, eksamil või keelekursusel osalemiseks, täiendavateks reisideks kodukohta ja tagasi õppeaasta kestel, stipendiaadi perekonnaliikme Eesti külastamise reisikulu katteks);
- b. Majutuskulu (sh õpingute alustamisega seotud majutuskulud, majutuskulu kuni püsiva eluaseme leidmiseni, jooksev lepinguline üürikulu);
- c. Kolimisega seotud kulud (sh täiendava pagasiga seotud kulud, rahvusvaheline pakivedu).

Ka liikuvustoetuse osana makstavat täiendavat reisikulu tuleb arvestada sõidutoetuse ühikuhinna alusel. Majutuskulu ja kolimisega seotud kulu makstakse ainult kuludokumentide alusel.

Doktorantuuri õppekoha eest maksmine toimub nelja iga-aastase maksena atesteerimispõhiselt, seega saab ülikool õpperaha kätte ainult juhul, kui doktorant õppeaasta edukalt lõpetab. Õppekoha eest maksmise aluseks on Vabariigi Valitsuse määrusega „Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekoha baasmaksumus ning doktoriõppe tulemustasu määr“ vastavaks õppeaastaks kehtestatud riikliku koolitustellimuse õppekohale kehtestatud määr ilma doktoranditoetuseta (12 x 6000 krooni). Viimane osamakse makstakse ülikoolile pärast doktorandi kaitsmisele lubamist. Pärast doktorikraadi kaitsmist makstav tulemustasu makstakse riigieelarvest.

6. Partnerülikoolid, elluviija ja otsustuskogu

Toetust saavad kasutada doktoriõppeks Eesti ülikoolid, kus on teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia eelisarendatavates valdkondades akrediteeritud doktoriõppekavad. Osalemine programmis toimub Sihtasutuse Archimedes ja kõrgkooli vahel sõlmitud partnerluslepingu alusel (vt NÄIDIS *DoRa partnerlusleping*). Iga partner määrab programmi DoRa koordinaatori, kelle ülesandeks on sihtasutuse ja kõrgkooli vahelise suhtluse korraldamine.

Tegevuse otsustuskoguks on haridus- ja teadusministri käskkirjaga loodud ESF DoRa programmi valikukomisjon, mis kinnitab igaks õppeaastaks toetuste jagunemise osalevate kõrgkoolide vahel (kvoodi) võttes aluseks doktorantide üldarvu ja kõrgkoolide senist aktiivsust toetuste kasutamisel.

DoRa programmi elluvijaks on kõrghariduse arenduskeskus Sihtasutuses Archimedes. Elluvijja ülesandeks on korraldada teavitustööd, sõlmida ülikoolidega partnerluslepingud ja nende lisad, milles sätestatakse osalemise tingimused, koordineerida maksetaotluste koostamist, kontrollida aruandlust ja kuludokumente, korraldada järelvalvet, analüüsida tegevuse tulemuslikkust ja teha vajadusel ettepanekuid tingimuste muutmiseks.

7. Stipendiumi määramine

Toetuse kasutajate valiku teevad partnerkõrgkoolid. Programmiga liitunud partnerid kohustuvad kõrgkooli siseselt kehtestama DoRa stipendiumite eraldamise korra, kus on toodud kohtade jaotamise põhimõtted, prioriteedid, tähtsajad ja võimalikud eritingimused. Kõrgkoolide siseselt kehtestatud kord peab olema kooskõlas juhtnõukogu poolt kinnitatud tingimustega.

Sihtasutusele saavad kõrgkooli siseselt valitud stipendiaatide andmeid edastada ainult määratud DoRa koordinaatorid. Täiendavate õppekohtade rahastamiseks saavad partnerkõrgkoolid dokumente esitada jooksvalt, ent mitte enam kui eraldatud kvoodi piires. Partnerlepingu lisa sõlmimiseks vajalikud dokumendid tuleb elluvijale esitada vähemalt 30 päeva enne stipendiumi maksmise algust. Andmed esitatakse koos järgmiste dokumentidega:

- toetuse kasutamise andmik (*vt vorm VO 405-01-103-01 DoRa programmi tegevuse 4 toetuse kasutamise andmik*);
- ülikooli kinnituskiri välisüliõpilase vastuvõtmise kohta;
- juhendaja akadeemiline elulookirjeldus;
- doktorandi õppe- ja tööplaan, sh. uurimisprojekti nimetus, mille raames doktoritöö teostatakse ning doktorandi tööülesannete kirjeldus (kuni 2 lk.);
- õppekoha maksumuse raames doktorandile pakutavate teenuste loetelu.

Kõik laekunud toetuse kasutamiseks vajalikud dokumendid vaatab elluvijja üle, kuid ei hinda dokumentide autentsust ega ülikooli vastuvõtutingimustele vastavust. Taotlus tunnistatakse nõuetele vastavaks, kui on täidetud kõik käesolevas juhendis taotlusele esitatud formaalsed nõuded. Iga taotluse kohta täidab elluvijja toetuse kasutamise tingimuste kontroll-lehte (*VO 405-01-103-02 DoRa programmi tegevuse 4 toetuse kasutamise tingimuste kontroll-leht*).

Taotlust ei tunnistata nõuetele vastavaks, kui taotlemisdokumendid ei vasta kinnitatud juhendis sätestatud formaalsetele nõuetele ja taotleja ei ole puuduseid määratud tähtsaja jooksul kõrvaldanud või taotluses on esitatud ebaõigeid või puudulikke andmeid. Toetuse kasutamise dokumentide nõuetele mittevastavaks tunnistamise korral teeb elluvijja taotluse rahuldamata jätmise otsuse, mis vormistatakse kõrghariduse arenduskeskuse juhataja korraldusega.

Elluvijja sõlmib tegevuse tingimustele vastavuse kontrolli läbinud dokumentide alusel partnerluslepingu lisa 20 tööpäeva jooksul, milles sätestatakse toetuse kasutamise tingimused, stipendiaatide nimekiri, stipendiumiperiood ning maksimaalsed toetuste määrad. Lepingus sätestamata kulud ei kompenseerita.

Doktorandi õppetootuse, sõidutoetuse ja muude toetuste regulaarse väljamaksmise kohustus langeb ülikoolile.

Õppeaastaks eraldatud kvoodi raames saab doktorantide nimesid esitada kuni sama õppeaasta 1. maini. Doktorant tuleb immatrikuleerida sama kalendriaasta sees.

8. Aruandlus ja väljamaksed

Toetuse sihtotstarbelise kasutamise tõenduseks on ülikooli poolt hiljemalt iga aasta 1. septembriks esitatud väljavõtte doktorandi õpingute tulemuste kohta ning atesteerimisotsus (registreeritud otsus, käskkiri, protokoll vm), mis on aluseks eelmise aasta õpperaha ja doktorandi toetuse väljamaksmiseks uuel perioodil. 90 päeva jooksul pärast doktorikraadi kaitsmist tuleb elluvijale esitada kinnitatud koopia õppeasutuse lõpetamist tõendavatest dokumentidest.

Väljamaksed ülikoolile tehakse nõuetele vastava väljamaksetaotluse kulude loetelu loetelu (vt VO 406-01-02-03 ESF väljamakse taotluse kulude loetelu) esitamisel tagantjärele. Väljamaksetaotlusi (vt VO 406-01-02-01 Väljamaksetaotlus) saab esitada vastavalt kokkulepitud prognoosile. Viimase makse saamiseks tuleb ülikoolil elluvijale edastada stipendiaadi aruanne.

Sõidutoetuse kasutamise kohta tuleb esitada sõidu toimumise kuupäevi tõendavad originaaldokumendid (lennukipileti originaalpardakaardid, rongi, bussi või laeva originaalpiletid, eelneval kokkuleppel sihtasutusega bensiniitšekid) ning ülikooli poolne maksekinnitus stipendiaadile ülekande tegemise kohta. Kõik teised kaetavad kulud (v.a doktoranditoetus) tuleb tõendada arvete ja maksekinnitustega. Väljamakstud doktoranditoetuse katmiseks tuleb esitada stipendiumi määramise korraldus koos igakuiste ülikoolipoolsete maksekinnitustega.

Kui hiljem selgub, et ülikool on saanud toetust kasutanud mittesihipäraselt või ei suuda tehtud kulud nõutud dokumentidega tõestada, tuleb ülikoolil saadud toetus tagasi maksta.

9. Teavitamise kord

Nii programmis osalevatel ülikoolidel kui toetust saavatel doktorantidel on kohustus teavitada avalikkust struktuuritoetuse kasutamisest. Selle eesmärgiks on muuta nähtavaks Euroopa Sotsiaalfondi ning Eesti riigi panus projekti elluviimisel. Ülikoolidel tuleb programmi võimalustest ja toetuse kasutamisest teavitamisel kasutada nii DoRa programmi kui struktuuritoetuse kaksiklogo. Stipendiaatidel tuleb toetuse allikale viidata õpingutega seotud artiklites ja sõnavõttudes. Kui struktuuritoetusest teavitamine ei ole läbi viidud nõuetekohaselt, loetakse seda teavituse nõuete rikkumiseks. See võib viia toetuse väljamaksmata jätmiseni või osalise tagasinõudmiseni. Avalikustamise ja logo kasutamisega seotud küsimuste korral annab nõu Sihtasutus Archimedes.

ESF DoRa programmi tegevuse 4 elluviimisega seotud dokumente säilitavad KHA juhataja ja KHA Mobiilsusbüroo konsultandid, tuginedes Tõendusdokumentide ohje protseduurile (OP 302), sihtasutuse dokumentide loetelule (OD 302-01) ja asjaajamiskorrale (OD 303).

VIITED

OP 302	Tõendusdokumentide ohje
OD 303	Asjaajamiskord
OD 302-01	Dokumentide loetelu
NÄIDIS	DoRa partnerlusleping
VO 405-01-103-01	DoRa programmi tegevuse 4 toetuse kasutamise andmik
VO 405-01-103-02	DoRa programmi tegevuse 4 toetuse kasutamise tingimuste kontroll-leht
VO 406-01-02-01	Väljamaksetaotlus
VO 406-01-02-03	ESF väljamakse taotluse kulude loetelu

- Haridus- ja teadusministri 10.06.2008 käskkiri nr 684 Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamise” meetme „Doktoriõppe ja rahvusvahelistumise edendamine” rakendamiseks doktoriõppe ja rahvusvahelistumise programmi DoRa kinnitamise ja Sihtasutuse Archimedes programmi elluviija ülesannetesse volitamise kohta
- Haridus- ja teadusministri käskkiri Kõrghariduse ja teaduse rahvusvahelistumise juhtnõukogu moodustamise kohta
- Haridus- ja teadusministri käskkiri ühikuhindade kehtestamise kohta ESF DoRa programmis
- Haridus- ja teadusministri käskkiri ESF DoRa programmi valikukomisjoni moodustamise kohta
- Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia